

SPIS TREŚCI

Od autora	7
1. Wprowadzenie	9
1.1. Zarys problemu	9
1.2. Przykłady występowania w siedliskach antropogenicznych gatunków z natury rzadkich i zagrożonych	12
1.3. Przedmiot i zakres pracy	15
1.4. Cele pracy i hipotezy badawcze	16
2. Ogólna charakterystyka obszaru badań	18
2.1. Położenie i granice	18
2.2. Klimat	20
2.3. Gleby	21
2.4. Zarys hydrograficzny	25
2.5. Zarys historii antropogenicznych przeobrażeń środowiska przyrodniczego	26
2.6. Ogólna charakterystyka szaty roślinnej	30
2.6.1. Historia badań szaty roślinnej	30
2.6.2. Podział geobotaniczny	31
2.6.3. Flora i roślinność	31
3. Metody	35
3.1. Terminologia i przedmiot badań	35
3.2. Przegląd badanych siedlisk	36
3.2.1. Wyróbiska surowców mineralnych (kamieniołomy, zwirownie, piaskownice, glinianki)	37
3.2.2. Zbiorniki wodne (w tym stawy, stawki, osadniki)	39
3.2.3. Wały i nasypy	42
3.2.4. Przydroża i drogi	42
3.2.5. Miedze	44
3.2.6. Pola uprawne	45
3.2.7. Hałdy (zwałowiska)	46
3.2.8. Szlaki kolejowe	47
3.2.9. Rowy	48
3.2.10. Mury i ściany	49
3.2.11. Kanały	49
3.2.12. Plantacje	50
3.2.13. Inne tereny zurbanizowane (np. trawniki, tereny zabudowane, porty, place składowe, klomby, pasy zaoranej ziemi – pasy graniczne, pasy ppoż. itp.)	51
3.3. Metody badań florystycznych i fitosocjologicznych	51
3.4. Koncepcja i skala hemerobii	54
3.5. Ocena stopnia regeneracji fitocenozy	54
3.6. Podstawy analizy dynamiki zasięgów regionalnych	55

4. Wyniki	58
4.1. Gatunki rzadkie i ginące we florze naczyniowej Śląska	58
4.2. Struktura flory sozofitów występujących w siedliskach antropogenicznych Śląska	62
4.2.1. Zróżnicowanie taksonomiczne	62
4.2.2. Spektrum geograficzne	65
4.2.3. Spektrum form życiowych	68
4.2.4. Strategie życiowe.	69
4.2.5. Sposoby dyspersji nasion	70
4.2.6. Częstość sozofitów	71
4.3. Zróżnicowanie siedlisk antropogenicznych zajmowanych przez sozofity	71
4.4. Zasoby sozofitów na tle zróżnicowania siedlisk antropogenicznych	73
4.5. Charakterystyka zbiorowisk roślinnych z udziałem sozofitów	76
4.5.1. Spektrum syntaksonomiczne sozofitów w siedliskach naturalnych i antropogenicznych	76
4.5.2. Udział sozofitów w zbiorowiskach roślinnych w siedliskach antropogenicznych	90
4.5.3. Bogactwo i różnorodność fitocenoz z udziałem sozofitów	94
4.5.4. Udział gatunków synantropijnych w zbiorowiskach z udziałem sozofitów	97
4.5.5. Zmiany udziału sozofitów w procesie regeneracji zbiorowisk roślinnych	103
4.6. Hemerobia sozofitów	105
4.7. Antropogeniczne zmiany regionalnych zasięgów sozofitów	109
5. Dyskusja	126
5.1. Obszary antropogeniczne jako refugia flory rzadkiej i ustępującej	126
5.2. Antropogeniczne przekształcenia siedlisk zajmowanych przez sozofity	131
5.3. Współwystępowanie sozofitów i kenofitów	134
5.4. Regeneracja i udział antropofitów w płatach zbiorowisk	136
5.5. Rozluźnienie więzów syntaksonomicznych (dyspersja ekologiczna)	138
5.6. Znaczenie biogeograficzne siedlisk antropogenicznych dla sozofitów.	140
5.7. Koncepcja „rozproszonego miasta”	142
5.8. Ochrona różnorodności florystycznej w kontekście apofityzacji sozofitów – koncepcja globalnego ogrodu	144
6. Podsumowanie wyników i wnioski.	146
7. Aneks	149
8. Bibliografia	183
Summary	215